

Lengte

14 km

Start- en eindpunt

café De Paardenstal
Hoofdstraat 57
6281 BB Mechelen

Openbaar vervoer

 Bus 57 Arriva Gulpen - Maastricht, Bushalte Hoofdstraat, 6281 BB Mechelen

Parkeren

 Parkeerplaats Dr. Jansenplein, 6281 BE Mechelen

Horeca

 café De Paardenstal
Hoofdstraat 57
6281 BB Mechelen

 gasterij A Gen Kirk
Oude Baan 24
6286 BE Wahlwiller

 Hotel Gulpenerland. Oude Rijksweg 20, 6271 AA Gulpen

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

24-09-2024

Zuid - Limburg

Deze rondwandeling leidt ons door het Limburgs Heuvelland in de omgeving van Mechelen door de beekdalen van Mechelder- op Lombergbeek, Selzerbeek, Eyserbeek en Geul. Het is een gevarieerde route die deels over het Dutch Mountain Trail loopt met pittige klimmetjes en soms een steile afdaling door een afwisselend landschap met op een aantal plekken mooie vergezichten! De wandeling start in Mechelen en volgt in het buitengebied de Mechelder Beek. De route gaat over het traject van de Dutch Mountain Trail naar Wahlwiller, met de uit de 12e eeuw stammende St. Cunibertuskerkje met de omstreden kruisweg van Aad de Haas. Langs de Selzerbeek volgt een klim en een afdaling naar de toeristische spoorlijn van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij (Z.L.S.M.). Over de Eyserbeek en via het kleine buurtschap De Piepert begint de klim naar de top van het Eyserbosch, een van de Seven Summits in de Dutch Mountain Trail. In de afdaling steken we opnieuw de Eyserbeek over en door Landgoed Cartils bereiken Gulpen. Voor het laatste traject gaat onze wandeling onder langs de voet van de Gulperberg en komen we opnieuw in het dal van de Geul. Hier volgen we het voetpad van de bochtige Göhlalroute stroomopwaarts door oeverbos en beemd terug naar Mechelen.

Routebeschrijving

1 We starten in het centrum van Mechelen bij Café De Paardenstal. Hier gaat de route even naar links, waar we linksaf de Hoofdstraat inslaan. Links aanhoudend voorbij het Dr. Jansenplein vervolgen we de Burgemeester Pappersweg, die langzaam aan hoogte wint tot we op de kruising met de Bommerigerweg uitkomen. We steken hier recht over langs het veldkruis en wandelen de Elzeterweg op. Na enkele tientallen meters slaan we rechtsaf om dan even verderop rechtsaf de Malleziep in te slaan, die we met de bocht naar rechts vervolgen. Rechthout over de parkeerplaats laten we de bebouwing achter ons. Hier wandelen we even naar links om dan voor het heuveltje rechtsaf het waterloopje van de Elzetergrub over te steken en het voetpad in de Mechel te volgen. De route gaat hier langs weilanden en akkers langs een bosje tot we naar links door het bosgebiedje worden geleid. Hier steken we de Mechelder- op Lombergbeek (1) over. Een klein klimmetje brengt ons door het stegelke (draaihekje) naar het Huntgenspad, dat we naar rechts volgen door de weilanden tot we op de Voortweg uitkomen. We staan hier op het traject van het Dutch Mountain Trail en wandelen naar links over het asfalt omhoog naar de Hilleshagerweg. Op de kruising bij het bankje met zwerfsteen steken we recht over langs het wegwijk en volgen de Eikesweg richting Wahlwiller. Op de 3-sprong met de Gülkoelerweg wandelen we langs het monumentale veldkruis met infopaneel rechtdoor het Höfkensgats in. Deze typisch Limburgse smalle holle weg leidt ons omlaag naar Wahlwiller. Hier steken we de Rijksweg over en komen aan het St. Cunibertuskerkje (2).

2 Voor het St. Cunibertuskerkje gaat de route even naar rechts en dan meteen linksaf door de President Kennedylaan langs de parkeerplaats. Met de bocht naar rechts door de Beeklaan langs de Selzerbeek wandelen we tot het bruggetje aan de Einderstraat. We steken het bruggetje over en gaan meteen linksaf het steile oeverpad van de Selzerbeek (3) in. We passeren 2 'stegelkes' en wandelen door het brede beekdal van de

Selzerbeek tot we op een breed onverhard pad (Bornbergerweg) uitkomen. Aan de rechterzijde gaan we meteen scherp rechtsaf door het houten klaphekje van het Wiengetske van de Route des Vins. Het pad gaat over in een karrespoor en we komen op de kalkrijke zuidhelling van de Bornberg langs de Hubertus Wijngaard en de Cunibertus Wijngaard (4). Op de Y-splitsing wandelen we linksaf langs de wijngaarden tot aan de zwerfkei en dan gaat het rechtsaf omhoog over de holle weg, die met de klok mee overgaat in een smal pad door open landbouwgebied. Als het pad scherp naar links afbuigt hebben we recht voor ons zicht op de zendmast op de top van het Eyserbos en naar links het in het dal gelegen dorpje Wittem. Op de verharde weg (Karweg) gaat de route even rechtsaf en dan meteen naar links langs de meidoornhaag. Het pad gaat met enkele bochten de helling af en verloopt onder naar links parallel aan het tracé van het spoor van het Miljoenenlijntje (5).

3 Langs de spoorlijn wandelen we naar het buurtschap Eyserhalte. We steken bij de spoorbrug de Wittemerweg over en volgen opnieuw het onverharde pad langs de stationnetje van de Halte Eijs-Wittem tot we aan de rechterkant bij een tunnel komen. We wandelen achter de sluitboom door de tunnel onder de spoorbaan van het Miljoenenlijntje en houden op de Y-splitsing rechts aan. We blijven op dit pad rechtdoor lopen en steken verderop het bruggetje over de Eyserbeek (6) over. Aangekomen op de T-splitsing gaat de route rechtsaf langs het waterwingebied Roodborn met talrijke bronnen, die door de Waterleiding Maatschappij Limburg worden geëxploiteerd. We komen na het draaihekje in het kleine buurtschap De Piepert, geïsoleerd gelegen in het dal van de Eyserbeek aan de voet van het Eyserbos met de Eyserberg. Op het asfaltweggetje gaat onze route met een bocht naar links voorbij de eerste huizen. Hier gaat meteen linksaf een smal bergpaadje steil omhoog naar de top van het Eyserbos. We wandelen eerst door het bos en verderop door een bergweide. Via een steile doorgang door een dicht bosje komen we op een hoger gelegen bergweide.

Op de splitsing kiezen we de route naar links en volgen het pad dat horizontaal langs de bosrand in westelijke richting verloopt met het hoogste punt van het Eyserbos aan de rechterzijde. Na goed 300 meter komen we op de onverharde Biesbergerweg.

4 Op de Biesbergerweg verloopt de route linksaf over een half verhard karrespoor naar de brug over het Miljoenenlijntje. We dalen nog meer en het pad gaat over in een holle weg. Aangekomen bij een hek aan de linkerkant gaat de route naar links door het weiland langs meidoornhagen. We betreden hier het natuurgebied van Landgoed Kasteelhoeve Cartils (7), dat doorsneden wordt door de Eyserbeek met een nat noordelijk deel en een hoog droger zuidelijk gedeelte. We volgen het grasbaantje naar beneden tot aan de bosschage, waar het pad naar rechts buigt en breder wordt tot aan de Eyserbeek. De route gaat rechtdoor en bij het metalen bruggetje steken we de Eyserbeek over. Na het stegelke gaat het pad weer omhoog en na het volgende stegelke in de wei wandelen we rechtsaf over het grasbaantje, dat evenwijdig hoog boven de Eyserbeek verloopt. Aan het einde komen we opnieuw aan een stegelke en steken hier de verharde weg recht over. Door opnieuw een stegelke gaat de route over het nog steeds in het landschap zichtbaar talud van de Oud Trambaan, die indertijd is aangelegd om de Geul en de Eyserbeek te overbruggen. Aangekomen bij de Wittemer Allee steken we de N695 over en wandelen linksaf over het verlaagde voetpad langs een paneel met uitgebreide informatie hoe tussen 1925 tot 1938 het stoomtrammetje van de tramlijn van Maastricht - Vaals (8) tot een fiasco gedoemd is! Bij het stegelke aan gekomen gaat de route

rechtsaf door de wei en we steken vervolgens het voetgangersbruggetje over de Geul over. Met de bocht mee rond de sportvelden en via het trapje komen we op de drukke Rijksweg, die we oversteken richting Saillant Hotel Gulpenerland.

5 Op de Oude Rijksweg gaat de route meteen linksaf over de parkeerplaats, die we links in de hoek verlaten. Bij de picknicktafel begint naar rechts de beklimming van de Gulperberg. We volgen de traptreden (Beksalette) door het bosje tot we op de verharde Oude Akerweg uitkomen. De Dutch Mountain Trail steekt hier recht over naar de Gulperberg! Wij slaan hier achter de stuitboom linksaf langs het veldkruis en volgen de Oude Akerweg tot we bij monumentale Hoeve 'De Bek' (9) met binnenplaats en kenmerkende 17e eeuwse poortomlijsting in Naamse natuursteen komen. Op de driesprong voorbij Hoeve 'De Bek' gaat de route rechtsaf de Hommerigerweg in. Als het klimmetje bijna boven is, wandelen we linksaf het onverharde pad (Uilenbergweg) in en dalen we af naar de Oude Heirbaan. We gaan hier rechtsaf, steken verderop de Geul over en gaan rechtsaf door het stegelke. Het grasbaantje volgt de waterloop van de Geul stroomopwaarts. We passeren het sportveld van Voetbalclub Partij en volgen door het Geuldal de bochtige Göhltalroute stroomopwaarts door het oeverbos en de weilanden richting Mechelen. Bij de eerste huizen van Mechelen aangekomen gaat de route door een smal paadje tussen de huizen door tot we op de Hoofdstraat uitkomen op de oever van de Mecheler Beek. Nog even linksaf en dan na het oversteken van beek en straat bereiken we ons eindpunt Café De Paardenstal.

Omgevingsinformatie

1 - Mechelderbeek of Lombergbeek

Deze Mechelder- of Lombergbeek ontspringt ten zuiden van Vijlen in een dal aan de voet van de Vijlenerbossen in de nabijheid van het buurtschap Melleschet.. Onderweg wordt ze door verschillende zijbeekjes gevoed. De beek stroomt aan de oostkant Mechelen binnen en loopt deels overdekt via de Hoofdstraat naar het westen. Bij de buurtschap Overgeul ten noorden van de Commandeursmolen mondt de Mechelder- of Lombergbeek in de Geul op de plaats waar twee beektakken samenkomen.

2 - Wahlwiller - St. Cunibertuskerkje.

Dit cultuurhistorisch monument heeft een architectonisch, artistiek en bewogen verleden, die 8 eeuwen teruggaat. Het is Hendrik III, Hertog van Limburg, die in 1215 het gedeelte van zijn patronaatsrechten van de kerk van Wahlwiller en Mechelen overdraagt aan de Johanniter Orde. Het is dan een rechthoekig zaalkerkje van kalksteen waarvan restanten nu nog aanwezig zijn. De eerste ingrijpende verbouwing gebeurt in 1643 door de bouw van het verhoogde schip en het priesterkoor. In het plafond van het priesterkoor zijn hiervan nog twee sluitstenen te zien. De laatste uitbreiding wordt in 1938 gerealiseerd, als twee zijtransepten aan de kerk worden toegevoegd. Maar het meest turbulent zijn de jaren 1946 tot 1949. In deze periode voorziet de Rotterdamse kunstenaar Aad de Haas (1920-1972) het kerkje van opmerkelijke muurschilderingen en kruiswegstaties. Aad de Haas is tijdens de Tweede Wereldoorlog ondergedoken in Zuid Limburg, omdat zijn werk wordt gezien als Entartete Kunst, die niet voldoet aan de eisen van het Nazi-regime. Hij krijgt in 1946 de opdracht en er ontstaat een onverkwikkelijk strijd over het expressionistisch schilderwerk met als apotheose de verbanning en verwijdering van de kruiswegstaties uit de kerk van Wahlwiller. Een omvangrijke restauratie in de jaren 1979 en 1980 heeft het St. Cunibertuskerkje en het schilderwerk van Aad de Haas van de ondergang behoed en is de verbannen kruisweg weer teruggekeerd in de devote ruimte waarvoor hij eertijds is vervaardigd. Het schilderwerk van Aad de Haas wordt thans beschouwd als een van de hoogtepunten van de Nederlandse schilderkunst in de 20e eeuw.

3 - Selzerbeek

Deze beek ontspringt net over de grens in Duitsland ten zuidoosten van Vaals. Een groot deel van deze waterloop vormt de landsgrens Nederland-Duitsland om even ten westen van Partij uit te monden in de Geul. De beek heeft van oudsher een voorde bij Mamelis waar verschillende veldwegen samenkomen. In Mamelis was er tevens een watermolen, die de Schoeërmolen of Oude Molen werd genoemd. Verder stroomafwaarts zijn er nog twee watermolens. De tweede watermolen is de Molen van het Klooster van de Redemptoristen in Wittem. De derde watermolen, de Wittemermolen, is gelegen aan de weg Wittem-Wijlre (Wittemer Allee). Er werd een molentak in de Selzerbeek aangelegd om deze middenslagmolen te laten draaien. Ten westen van Partij mondt de Selzerbeek uit in de Geul. Het Selzerbeekdal wordt aan de noordzijde begrensd door het Plateau van Bocholtz met de Schneeberg en het Kolmonderbosch. Aan de zuidzijde rijst het Plateau van Vijlen op.

4 - Hubertus Wijngaard - Cunibertus Wijngaard.

Bekend is dat de Romeinen in het begin van onze jaartelling op de zuidhelling van de Bornberg ten noorden van Wahlwiller al wijngaarden aangelegd hebben. Maar deze zijn aan het einde van de Middeleeuwen en later door toedoen van Napoleon verdwenen. Ook de beruchte wortelluis heeft de wijnbouw in Nederland geheel doen verdwijnen. Eind jaren 60 van de vorige eeuw wordt weer opnieuw begonnen met het aanleggen van wijngaarden. De zuidhelling op de Bornberg aan de Selzerbeek in Wahlwiller blijkt met zijn kalkrijke bodem een goede locatie voor de Hubertuswijngaard en de Cunibertuswijngaard. De Hubertuswijngaard heeft ongeveer 500 wijnstokken met Muller-Thurgau, Auxerrois, Grauburgunder en Bacchus met een opbrengst tussen de 500 en 1000 flessen wijn per jaar. De Cunibertuswijngaard heeft ook ongeveer 500 stokken met Weisburgunder, Grauburgunder en Spätburgunder. Alleen de Spätburgunder levert rode wijn, alle andere druivensoorten van beide wijngaarden leveren witte wijn. De wijngaarden worden zoveel mogelijk biologisch bewerkt. Spuiten wordt tot een minimum beperkt. De grond wordt mechanisch bewerkt en de druiven worden met de hand geoogst en ambachtelijk gevinificeerd en gebotteld. Sinds 2029 maken de beide wijndomeinen op de kalkrijke helling aan de Selzerbeek deel uit van bewegwijzerde wijnroute Route des Vins Wahlwiller-Eys.

5 - Het Miljoenenlijntje

Deze spoorlijn is destijds in 1925 aangelegd voor het vervoer van steenkool uit de kolenmijnen via Sempelveld naar Aken en richting Valkenburg/Maastricht. De spoorlijn ontleent zijn naam aan de geschatte kosten per kilometer. Het 12,5 km lange traject heeft destijds ongeveer 12,5 miljoen gulden

gekost. De voor die tijd hoge kosten worden veroorzaakt door het heuvellandschap dat bij de aanleg een grondverzet van 3,5 miljoen kubieke meter nodig maakt om tot aanvaardbare hellingen te komen. De goederenspoorlijn komt gereed in 1934. Pas vanaf 1949 wordt de lijn ook voor personenvervoer gebruikt, maar voor openbaar reizigersvervoer wordt het uiteindelijk gesloten op 31 mei 1992. Dit betekent ook het einde van de verbinding met Aken. De spoorlijn heeft nu nog slechts een toeristische functie. Op deze lijn rijdt nu gedurende de zomermaanden en op zondagen tussen Simpelveld en Valkenburg de stoomtrein van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij, de Z.L.S.M.

6 - Eyserbeek

Deze Eyserbeek ontspringt als Bocholtzerbeek in Bocholtz en stroomt dan via Simpelveld naar Eys en verder langs buurtschap de Piepert onder aan het Eyserbos en langs het buurtschap Cartils door het natuurgebied van Kasteelhoeve Cartils. Aan de zuidoostzijde van het dal van de Eyserbeek liggen de hellingen van het Plateau van Bocholtz en aan de noordzijde de hellingen van het Plateau van Ubachsberg. De Eyserbeek mondt bij Gulpen in de Geul.

7 - Landgoed Kasteelhoeve Cartils

Gezien de naam Cartils (leengoed, hof of hofstede) heeft hier in de Karolingische tijd waarschijnlijk een grote hoeve gestaan. De oudst bekende afbeelding van kasteel Cartils en de aangrenzende kasteelhoeve dateert van 1613 en laat een omgracht kasteel zien met twee zware hoektorens, een ommuring en een poortgebouw. De kasteelhoeve bestaat uit een aan drie kanten gesloten carré boerderij met eveneens een poortgebouw. Cartils was een Keizerlijke Rijksheerlijkheid, een dwergstaatje in het uitgestrekte Duitse Rijk, in bezit van de adellijke familie Hoen van Cartils. Als Marie Anne Henriëtte Gravin Hoen van Cartils in 1772 sterft, laat zij de Heerlijkheid Cartils, bestaande uit het kasteel, de kasteelhoeve en omringende landerijen na aan de familie de Liedekercke. Door verkoop aan verschillende families is sinds 1980 op de Kasteelhoeve Cartils de familie Hupperichs woonachtig. Van de oorspronkelijke vroeg 17de eeuwse kasteelhoeve zijn slechts enkele muurfragmenten bewaard gebleven, het complex van de huidige kasteelhoeve bestaat merendeels uit 18de & 19de eeuwse onderdelen. Het huidige woonhuis van de kasteelhoeve dateert uit 1761 en de grote tiendschuur dateert van rond 1870. Het complex van de kasteelhoeve bestaat verder uit rundveestal uit 1902 en een nieuwe moderne rundveestal gebouwd, die sinds 2010 geen agrarische bestemming meer hebben.

8 - Voormalige Stoomtramlijn Maastricht - Vaals

De aanleg van de Stoomtramlijn Maastricht - Vaals was een prestigieus project om een stoomtramlijn tussen Maastricht en Vaals aan te leggen, waarvan de plannen al uit 1882 stammen. Maar het duurt ruim 30 jaar voordat er met de voorbereidende werkzaamheden gestart wordt en die na het uitbreken van de WO1 weer snel beëindigd wordt. Oorspronkelijk begroot op ca. 1,5 miljoen gulden, kost dit megalomane prestigeproject de belastingbetaler uiteindelijk 5 miljoen gulden, in die tijd een astronomisch bedrag. In 1921 gaat de eerste spade in de grond. De lijn Maastricht-Gulpen-Simpelveld wordt aanbesteed op 20 juni 1922 met in dit traject het later beroemd geworden Gulpdalviaduct van 612 meter lang. Eind juli 1924 is het werk klaar op 16 april 1925 vindt de officiële openingsrit plaats. Uiteindelijk blijkt de lijn in de 13 jaar dat het trammetje functioneert, niet rendabel door de economische crisis aan het eind van de twintiger jaren, het tegenvallend personenvervoer en vooral het tegenvallend goederenvervoer vanuit het industriegebied rond Aken via Maastricht naar de havens van Antwerpen en Rotterdam. In 1936 wordt het reizigersvervoer tussen Maastricht en Vaals stopgezet en als in 1938 de goederendiensten worden opgeheven, behoort Nederlandse mooiste stoomtramlijn tot het verleden. Alle infrastructuur, rails, bielzen en het grote stalen Gulpdalviaduct plus al het rollend materieel worden opgekocht door de Maastrichtse schroothandelaar Henri Edouard Dotremont (1885-1964). Door het vaak nog in goede staat verkerende rollend materieel door te verkopen vergaarde hij een fortuin. Het fiasco van de Stoomtramlijn Maastricht - Vaals is door de betrokken politici in de doofpot gestopt!

9 - Hoeve De Bek

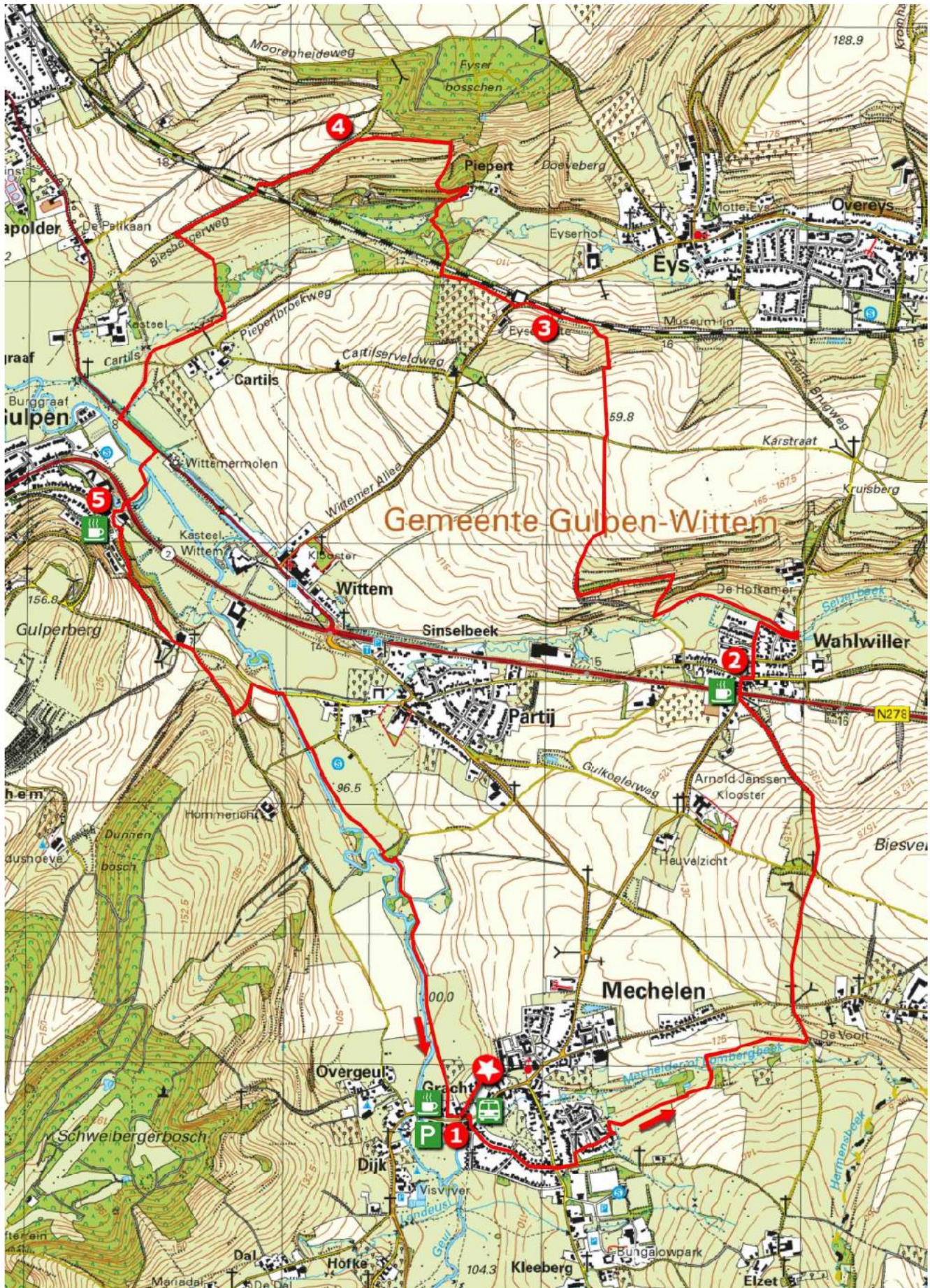
Deze Limburgse boerderij met binnenplaats valt op door zijn monumentale voorzijde met kenmerkende 17e eeuwse poortomlijsting in Naamse natuursteen. Al in de Middeleeuwen loopt hier de belangrijke verbindingsweg tussen Maastricht en Aken langs. Door de ligging aan deze weg, net buiten Gulpen, vervult Hoeve De Bek een spilfunctie en er ontstaat een poststation. Postkoetsen kunnen er van paard wisselen en personen kunnen er overnachten. Rond 1825 vervalt door de aanleg van de nieuwe weg naar Aken deze functie en resteert ter plaatse alleen nog het agrarische bedrijf. De hoeve is karakteristiek door de gesloten vorm en de lange gevel aan de straat met een prominente plaats voor de poort. Het oudste deel van de hoeve heeft oorspronkelijk een vakwerkconstructie en dateert uit 1530/1540. Waarom het huis ruim 100 jaar later (de datering ligt tussen 1630 en 1639 op basis van de drie nog aanwezige jaartalankers) wordt versteend is onduidelijk. De cultuurhistorische waarde van Hoeve De Bek is hoog vanwege de lange geschiedenis, die aantoonbaar teruggaat tot de vroege 16e eeuw en de langdurige functie als postpleisterplaats, die duurde tot 1825. Het vrijstaande bakhuis ligt ernaast in de wei.

Beekdalen Route rond Mechelen, 14 km

Wandel Zoekpagina

Aangeemaakt voor: Charles Aerssens

Copyright Topografische Dienst Kadaster, Emmen